

‘De oorlog is niet voorbij, als de kanonnen zwijgen’

20 jaar WarTrauma Foundation

Door Jan Driever

Nadat hij zich na de oorlog gedurende ruim 20 jaar sterk had gemaakt voor psychologische hulp aan overlevenden van de Tweede Wereldoorlog, raakte Maurits Cohen omstreeks 1996 diep onder de indruk van de aangrijpende beelden die hij dagelijks te zien kreeg van het enorme oorlogsleed op de Balkan. Vanuit de wetenschap dat oorlog trauma veroorzaakt, constateerde hij dat aan de hulp aan de oorlogsslachtoffers, niet alleen op de Balkan, maar bijvoorbeeld ook in het Midden-Oosten, Afrika en Azië, nog behoorlijk wat ontbrak. Hij wilde iets doen voor de slachtoffers van hedendaagse conflicten. Zo ontstond WarTrauma Foundation (WarTrauma).

Maurits Cohen wist uit eigen ervaring hoe belangrijk het was om de gebeurtenissen uit de oorlog en het verlies van naasten een plek te kunnen geven. Hij had als Joods jongetje van 1941, hij was toen zes jaar, tot het eind van de oorlog bij diverse gezinnen ondergedoken gezeten. Die onderduikperiode was ingrijpend, maar voor hem begon de oorlog eigenlijk pas na de oorlog. Na de bevrijding verkeerde hij namelijk lange tijd in grenzeloze onzekerheid over het lot van zijn ouders en zijn beide broers. Pas na een aantal jaren was duidelijk dat al zijn familieleden – op één

zuster van zijn moeder na, die gemengd gehuwd was – de oorlog niet hadden overleefd.

Geen gezondheid zonder geestelijke gezondheid

Veel slachtoffers van oorlog, terreur en geweld worden dag in dag uit achtervolgd door gruwelijke herinneringen, beelden en nachtmerries. Voor hen is herbeleving aan de orde van de dag en dat laat vaak blijvende geestelijke schade na. Tenzij de juiste hulp op het juiste moment op de

Maurits Cohen, oprichter, en Leontien Ruttenberg, sinds 2015 directeur van WarTrauma.

juiste plaats aanwezig is. Voor Maurits Cohen stond dan ook vast dat voor deze slachtoffers niet alleen in de eerste levensbehoeften – brood, water en een dak boven het hoofd – moest worden voorzien, maar dat ook aan hun eigen veerkracht moest worden gewerkt. Immers: als mensen psychisch niet goed functioneren, kunnen ze veelal lichamelijk ook niet goed functioneren en kunnen ze geen nieuw leven opbouwen. De lijfspreuk van WarTrauma is dan ook: ‘er is geen gezondheid zonder geestelijke gezondheid’.

Vluchtelingen op de Balkan

In Nederland is sinds de Tweede Wereldoorlog erg veel kennis opgebouwd op het gebied van behandeling van trauma's als gevolg van oorlog, terreur en georganiseerd geweld. WarTrauma wil die kennis overdragen en brengen op die plekken, waar ook ter wereld, waar die kennis het meest nodig is. Het doel van WarTrauma is dus niet om zelf hulp te verlenen in conflictgebieden, maar om een brug te vormen naar de psychosociale hulpverlening in conflictgebieden: WarTrauma ontwikkelt in nauwe samenwerking met (lokale) partnerorganisaties en overheden nieuwe methoden en opleidingen en zij stelt kennis beschikbaar voor trainingsprogramma's voor lokale hulpverleners. Daarbij wordt het zogenaamde 'multiplicatie-principe' gehanteerd: één gespecialiseerde deskundige traint enkele tientallen lokale hulpver-

leners in traumabehandeling en die lokale hulpverleners kunnen op hun beurt weer honderden getraumatiseerde slachtoffers opnieuw toekomstperspectief bieden door hen te helpen met het verwerken van hun ingrijpende ervaringen, zodat zij hun leven weer kunnen oppakken.

Naast het overdragen van kennis en vaardigheden aan lokale hulpverleningsorganisaties verzorgt WarTrauma – samen met andere organisaties, zoals Stichting Cogis – opleidingen voor Nederlandse psychosociale hulpverleners, zodat zij goed toegerust kunnen worden uitgezonden naar (post-)conflictgebieden.

65 miljoen ontheemden

Volgens een recent rapport van de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen (UNHCR) zijn momenteel wereldwijd 65

miljoen mensen ontheemd. Dat aantal is sinds de Tweede Wereldoorlog nog nooit zo groot geweest.

Mede dankzij de hulp van WarTrauma kunnen steeds meer getraumatiseerde slachtoffers omgaan met de gevolgen van marteling, verkrachting, verminking en moord. Overal ter wereld. Ongeacht ras, religie of politieke overtuiging. Kinderen, volwassenen en bejaarden.

WarTrauma is onder andere werkzaam in Afrika, Azië, Oost-Europa en het Midden-Oosten. Enkele voorbeelden van WarTrauma-projecten.

Griekenland

In 2015 kwamen ongeveer 400.000 vluchtelingen via de zee in Griekenland aan. Dagelijks werden leden van de Griekse kustwacht, politie, hulpverleningsorganisaties en vrijwilligers geconfronteerd met duizenden vertwijfelde vluchtelingen die dringend hulp nodig hadden. WarTrauma heeft leden van de kustwacht, politie en hulpverleners getraind, zodat zij niet alleen betere opvang konden bieden aan de vele vluchtelingen, maar ook psychisch beter in staat waren hun zware werk te verrichten.

Democratische Republiek Congo

In Kivu, in het oosten van Congo, hebben kinderen na jaren van oorlog en een gebrek aan veiligheid een ontwikkelingsachterstand opgelopen. Samen

met het Congolese Leger des Heils leidt WarTrauma onderwijzers en hulpverleners op in het geven van psychosociale ondersteuning aan kinderen.

Irak

In 2014 viel Islamitische Staat (IS) het leefgebied van de Iraakse Yezidi-minderheid binnen. Veel vrouwen en meisjes zijn gevangen genomen, misbruikt en mishandeld. Voor diegenen die hebben weten te ontsnappen of zijn bevrijd, is het moeilijk om hun leven weer op te pakken. Zij zijn zwaar getraumatiseerd en daar komt nog bij dat er in de Yezidi-gemeenschap een taboe heerst op seksueel misbruikte vrouwen. Hun terugkeer is moeilijk doordat ze niet worden geaccepteerd en worden uitgesloten. Samen met haar lokale partner EMMA traint WarTrauma plaatselijke hulpverleners in twee centra in Erbil en Dohuk, Koerdistan, Irak. Zo kan door individuele ondersteuning en creatieve therapie een groep van ongeveer 800 vrouwen en meisjes worden geleerd hun gevoelens te uiten en om te gaan met hun ingrijpende ervaringen.

Soedan

Als gevolg van de voortdurende gevechten in Soedan, vooral in Darfur en Kordofan, zijn er meer dan 3 miljoen ontheemden in Soedan. WarTrauma werkt sinds 2011 samen met de Ahfad University for Women,

Yezidi vrouwen en kinderen

met als resultaat de opening van het Ahfad Trauma Treatment and Training Centre. In dit centrum wordt psychologische ondersteuning geboden aan oorlogsgetroffenen uit Soedan, Eritrea en Somalië. Daarnaast heeft WarTrauma een aantal trainers opgeleid die medewerkers van hulpverleningsorganisaties in Darfur en andere staten trainen.

Hulp blijft nodig

WarTrauma is sinds 2011 partner in de Arq Psychotrauma Expert Groep (Arq), waarvan ook Stichting 1940-1945 deel uitmaakt. Arq verbindt en ondersteunt organisaties rondom het thema psycho-

trauma, zodat zij elkaar wederzijds kunnen versterken en alle organisaties afzonderlijk hun werk beter kunnen uitvoeren.

WarTrauma is afhankelijk van giften. Niet alleen een groep trouwe donateurs, maar ook diverse particuliere fondsen en stichtingen, steunen het werk van WarTrauma. Ook u kunt het werk van WarTrauma steunen.

info@wartrauma.nl

www.wartrauma.nl

IBAN NL29 INGB 0000 0010 50

WARTRAUMA
FOUNDATION